

РЕШЕНИЕ

№ 174

Гр.София, 19.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и осми ноември през две хиляди двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
ЧЛЕНОВЕ: НАДЕЖДА ТРИФОНОВА
ДИМИТРИНА АНГЕЛОВА

при секретар Г.ИВАНОВ
присъствието на прокурора Н.ПАНЧЕВА
изслуша докладваното от съдията Н.Трифенова н. д. № 830/2022 година, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалба на защитника на подс. М. Х. – адв.Е. П. срещу въззивна присъда № 5 от 07.06.2022г., постановена по ВНОХД № 28/2022г. по описа на Апелативен съд гр. Пловдив. Релевират се касационните основания по чл.348, ал.1, т.1, 2 и 3 НПК. Допуснати от въззивния съд съществени процесуални нарушения защитникът съзира при осъществения доказателствен анализ на експертните заключения на съдебно психиатричната и психологическа експертиза и повторната такава и в отказа на апелативната инстанция да уважи доказателствено искане за назначаване на т.нар.“арбитражна“ експертиза. Нарушението на материалния закон се мотивира с осъждането на подсъдимия по по-тежко наказуемата квалификация на деянието по чл.116 НК, съобразно повдигнатото обвинение и изразеното несъгласие с аргументите на първия съд, че подсъдимият е действал в състояние на силно раздразнение, предизвикано от пострадалия. Правят се възражения и по повод явно несправедливост на наложеното наказание. Искане се от касационната инстанция алтернативно: да отмени присъдата на въззивния съд и да върне делото за ново разглеждане на апелативната инстанция, да измени решението като признае подсъдимия за виновен по по-леко наказуемия състав на чл.118 НК и намали наказанието му или само да намали наказанието.

В съдебно заседание пред Върховния касационен съд защитникът на подсъдимия Х.- адв. П. заявява, че поддържа касационната жалба с направените в нея възражения и искания. Акцентира на твърденията за нарушение на материалния закон, като изразява становището, че правилната квалификация на деянието би следвало да е по чл.118 НК, в какъвто смисъл се е произнесъл първоинстанционния съд.

Подсъдимият Х. споделя казаното от защитника си.

Представителят на Върховната касационна прокуратура изразява становището, че жалбата е неоснователна. Не споделя тезата на защитата, че са допуснати нарушения на процесуалните правила и материалния закон, както и че при

определянето на наказанието не са отчетени адекватно смекчаващите вината обстоятелства. Подчертава, че подсъдимият е познавал дядо си и особеностите на характера му, поради което не е било изненадващо поведението на пострадалия, така че отправената към подсъдимия обида да е довела до настъпването на тежки последици.

В последната си дума подсъдимият Х. моли за намаляване на наказанието.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, второ наказателно отделение, като обсъди доводите, релевиращи в касационната жалба, становището на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното:

С присъда № 3/26.11.2021г., постановена по НОХД № 121/2021г. по описа на Кърджалийския окръжен съд, подсъдимият М. Х. е признат за виновен в това, че на 16.11.2020 г. в [населено място], [община], област К., умишлено е умъртвил Ю. Д. от същото село, като деянието е извършено в състояние на силно раздразнение, предизвикано от пострадалия с тежка обида и убийството е на лице, което се е намирало в безпомощно състояние, поради което и на основание чл.118 вр. чл. 116, ал. 1, т.5, вр.чл.115, вр.чл.54 НК е осъден на наказание „лишаване от свобода“ за срок от 4 години и 6 месеца, при първоначален „общ“ режим на изтърпяване на наказанието, като е признат за невиновен и оправдан по повдигнатото му обвинение за извършено престъпление по чл.116, ал.1, т.6, предл.3-то, вр.чл.115 НК.

На основание чл. 59, ал. 1 и ал. 2 НК, е приспаднало времето, през което подсъдимият е бил задържан, като съдът се е произнесъл по въпросите относно разноските и веществените доказателства.

Постъпилият пред апелативния съд протест от представителя на прокуратурата, е иницирал въззивна проверка на присъдата. С въззивна присъда № 5 от 07.06.2022г., постановено по ВНОХД № 28/2022г. по описа на Апелативен съд гр. Пловдив, присъдата на първата инстанция е била частично отменена, като подсъдимият е бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл.116, ал.1,т.5, вр. чл.115 НК и във вр. чл.55 НК му е наложено наказание от 12 години „лишаване от свобода“. Определен е първоначален „строг“ режим за изтърпяването на наказанието, като съдът се е произнесъл е по въпроса относно разноските по делото. Присъдата е потвърдена в останалата ѝ част.

Касационната жалба на подсъдимия Х. е частично основателна.

Относно възражението за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила:

Доколкото същите имат предопределящо значение за въпросите, които касационният съд следва да разгледа, се поставят приоритетно на обсъждане. Защитата на подсъдимия съзира пропуски, които са рефлектирали върху правото на защита, изразяващи се в това, че въззивният съд не е уважил искане за допускане на т.нар „арбитражна“ експертиза. Твърди се, че са налице основни противоречия между съдебно психиатричната и психологическа експертиза изготвена на досъдебното производство и приета от първия съд и повторната такава, назначена от въззивната инстанция, които няма как да бъдат преодолени по друг начин. Касационната инстанция не може да сподели това оплакване, доколкото то не се отнася към процесуалната законосъобразност на действията на въззивния съд и приобшените доказателства, въз основа на които са изградени фактическите и правни изводи. Неуважаването на доказателствено искане на някоя от страните не може да се дефинира винаги като нарушение на правата ѝ, а само тогава, когато този отказ на

съдът не е мотивиран и е незаконосъобразен. Въззивната инстанция е изложила своите доводи относно отказа да постави на ново обсъждане въпросите анализирани от повторната СППЕ, като редом с това в мотивите към атакуваната присъда са аргументирани и съображенията, поради които същата се ползва с доверие. Въпросът за кредитиране на определено доказателство е суверенно право на съда, в което касационната инстанция не може да внася промени, стига то да е интерпретирано достоверно и да е събрано по предвидения в закона ред. Не на последно място трябва да се отбележи, че защитата акцентира неоснователно на противоречия между две експертни заключения, които могат да се преодолеят единствено от трето експертно становище. В настоящия казус въззивният съд е преценил, че заключението на СППЕ, прието от окръжния съд не е дало компетентни, професионални и задълбочени отговори на поставените въпроси, поради което е назначил повторна СППЕ, със същата основна задача- да даде заключение относно наличието или отсъствие състояние на физиологичен афект у подсъдимия. Констатираните в чл.153 НПК основания за назначаване на повторна експертиза-необоснованост на предходното заключение и съмнение с неговата правилност, принципно изключват колизия между две експертизи, още по-малко предпоставят нейното преодоляване с назначаването на т.нар. от защитата „арбитражна“. Нуждата от подобен „арбитър“ би била оправдана при противоречия между две и повече равностойни и процесуално годни експертизи, а не при наличието на първоначална и повторна експертиза, тъй като основанието за назначаване на повторната изключва възможността първоначалната да се включи в доказателствената съвкупност, подлежаща на кредитиране от съда, поради компрометирането ѝ.

Може да се обобщи, че въззивният съд е изпълнил в пълен обем задълженията си да проведе всестранно и обективно разследване, да събере и анализира доказателствения материал, въз основа на който да направи своите фактически и правни изводи. Не се констатира процесуални пропуски в аналитичната му дейност по обсъждане на същия, нито празноти, които да опорочават логиката и последователността на процесуалната му дейност.

Относно правилното приложение на материалния закон.

Основният въпрос, който се поставя на обсъждане по настоящото дело е за законосъобразната правна квалификация на деянието, осъществено от подсъдимия. Спор относно авторството на деянието и начинът му на осъществяване няма. Единствено се дебатира около емоционалното състояние на подсъдимия към момента на извършването на престъплението и дали то покрива критериите на силно раздразнение, предизвикано от пострадалия с тежка обида, водещо до квалифициране на деянието по по-леко наказуемия състав на чл.118 НК. Въпросът относно наличието на силно раздразнение у извършителя по смисъла на чл.118 НК е фактически, поради което при коректно изяснени факти от страна на въззивния съд, касационната инстанция не може да прави изменения в същите. Изводите на апелативната инстанция законосъобразно се основават на заключението на повторната СППЕ, която изключва състоянието на афект у подсъдимия по време на извършване на деянието. Този извод е достатъчно подробно и мотивирано анализиран, както от експертите, така и впоследствие от апелативния съд, отчитайки особеностите на характера на подсъдимия, данните за личността му, събитията в житейски план, отразили се на емоционалната му нагласа, и не на последно място подредеността на действията му при извършване на деянието, липсата на данни за бурно протичаща емоционална реакция, както и наличен спомен за странични факти. Отсъствието на установено

силно провокативно поведение от страна на пострадалия, което да отключи реакция у подсъдимия характеризираща се с емоционална повлияност - кратковременно, бурно протичащо, извънредно интензивно емоционално състояние при която решението за извършване на деянието да възникне внезапно, не е обусловило възможността за квалифициране на престъплението като извършено в състояние на силно раздразнение.

Безспорно спривавия и тежък характер на последния са били добре известни на подсъдимия, който все пак е избрал да живее със семейството си при дядо си. Отношенията им са намерили явна интерпретация пред призмата на етническите особености в бита на семейството, нравите и социалните стереотипи. Честите безпричинни обиди, които пострадалият е отправял към близките си, са били нещо характерно на неговия нрав и начин на общуване. В конкретния случай, нанесената от пострадалия обида по отношение на подсъдимия, а именно, че му е откраднал парите, не е била отправена за първи път и този факт е намерил много ясно отражение в изводите на контролираната инстанция, при оценката на това дали обидата е тежка, дали отправената реплика е засегнала дълбоко достойнството на подсъдимия.

Защитата търси подкрепа на аргументите си за наличие на физиологичен афект в решение №133/1995г. по дело 2/1995. на първо отделение на ВС, в което се посочва, че силното раздразнение следва да се третира в по-широк смисъл, а не само при установен физиологичен афект. Визираното дело е относимо към казус, при който е установено от експертите наличие на споменатото късосъединително действие. Доколкото обаче в настоящия казус е изключено и това емоционално състояние обсъждането му по-нататък остава безпредметно.

Въз основа на правилно изяснени факти и законът е приложен правилно, като наказателната отговорност на подсъдимия е ангажирана за извършено престъпление по чл.116, ал.1, т.5, вр. чл.115 НК

Относно касационното основание по чл.348, ал.1, т.3 НПК.

Защитата поддържа тезата, че наложеното на подсъдимия наказание е явно несправедливо, въпреки че е редуцирано по реда на чл.55 НК. С това оплакване касационната инстанция се съгласява. След като въззивният съд е приел, че са налице многобройни смекчаващи вината обстоятелства, на основание чл.55 НК е определил на подс.Х. наказание от 12 години „лишаване от свобода“, при минимум от 15 години. Очевидно смекчаващите вината обстоятелства, като чистото съдебно минало на подсъдимия, изразеното съжаление за станалото, съдействието, което е оказал на разследването, сравнително младата му възраст, семейно положение- женен с малко дете, направените частични самопризнания, са мотивирали въззивният съд да определи наказание под минималния предвиден размер. Но касационната инстанция счита, че едно обстоятелство, което е отчетено от апелативния съд не е намерило адекватна преценка при индивидуализиране на наказанието. Съжителството с пострадалия не е било леко за никого от близките му за дълъг период от време. Грубото му отношение към тях, включително към подсъдимия, постоянните обиди, обвинения, претенции, не са отказали близките му от дължимата грижа към родственик, който е бил и с ампутирани крайници, но неминуемо е изострило отношенията им. Акумулирало е напрежение и негативна емоционална нагласа, засилени от необходимостта за съвместно съжителство в една къща. Събитията през процесния ден са били илюстрация на тези напрегнати взаимоотношения, ескалирали до случилото се вечерта на 16.11.2020г. С оглед на изложеното и предвид всички останали смекчаващи отговорността обстоятелства, се налага извода, че

индивидуалната преценка на личността на подсъдимия разкрива ниска обществена опасност и целите на наказанието могат да се постигнат и за по-кратък период на лишаване от свобода. Налице са предпоставките на чл.354, ал.2,т.1 НПК и касационната инстанция намира, че следва да реализира правомощията си като намали наказанието, наложено на подс.Х. на 8 години „лишаване от свобода“.

Предвид изложеното и на основание чл.354, ал.2,т.1, вр. ал.1,т.3 НПК Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ИЗМЕНЯ въззивна присъда № 5 от 07.06.2022г., постановена по ВНОХД № 28/2022г. по описа на Апелативен съд гр. Пловдив като НАМАЛЯВА наложеното на подсъдимия М. Х. наказание от 12 /дванадесет/ години на 8 / осем/ години „лишаване от свобода“.

Решението не подлежи на обжалване.

Да се извърши превод на решението на турски език и да се предостави на подсъдимия.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.